

Med kärlek till havet och ordbegränsningar

Cecilia Erander har mött Giorgio Weiss, intellektuell mångsysslare

”Vem kan förneka att havsmiljön finns i min genetiska kod?” frågar Giorgio Weiss retoriskt. Denne intellektuelle mångsysslare föddes i toskanska Livorno. Hamnstaden är ökad för sin arroganta befolkning, och har inspirerat fotografen Oliviero Toscani till tusentals människoporträtt. Enligt Giorgio var hans mor den vackraste flickan i Pancaldi Beach Livorno, ett mycket populärt turistresmål i början av 1900-talet. Hans far kom dit som ung turist, blev förälskad och de gifte sig. Farfadern Weiss träffade sin blivande fru på ön Ischia, utanför Napoli i södra Italien.

”Numera bor jag i Rom och kan inte klaga”, säger Giorgio. ”Invånarna i Rom visar inte entusiasm för någon, oavsett bra eller dåliga tider. Det slutar med att alla här anpassar sig till denna livssyn. När jag var barn hörde jag ofta Puccinis hymn till Rom: ’Sun who rise free and happy, you will never see anything greater than Roma, greater than Roman.’”

Poesins röster

Han återkommer ofta till havet på olika sätt. Sedan 2002 leder han festivalen ”The Voices of Poetry” i den medeltida staden Capoliveri på den vackra toskanska öparlan Elba. Ett moment i festivalen är en internationell haikutävling med just havet som tema. Nu är festivalen inne på sitt åttonde år, haikutävlingen på sitt femte, och han har en mycket positiv inställning till projektet. ”Jag har hittat rätt kulturell miljö och en plats med en stor passion för poesi. Jag är verkligen glad att så många svenska haikuförfattare har deltagit.”

100 utvalda dikter samlas i en antologi, både på originalspråk och i italiensk översättning. De bästa av dessa författare belönas med en vistelse på ön Elba i en vecka. Hittills har två samlingar sammanställts och en tredje är på väg. Poesifestivalens ambitioner är att fortsätta med detta även kommande år, för att ytterligare stärka de litterära relationerna till övriga EU-länder.

Intellektuell mångsysslare

Med all rätt kan man kalla Giorgio Weiss en intellektuell mångsysslare. Han har redigerat och varit programvärd för italiensk tv, skrivit journalistik och poesi. För närvarande forskar han om antika texter som innehåller ordlekar av olika slag.

”Cicero och Dante var mästare (maestri) på det här.”

Han påpekar att de vitt skilda konstnärliga områdena utvecklar och berikar varandra i den kreativa processen.

”Däremot är det skillnad med de multimediala verken där olika konstformer istället måste sammanfogas för att skapa ett nytt verk.”

Fler läser

Giorgio känner igen tendensen att fler läser ett smalare utbud av böcker, som deckare.

”Även i Italien, så vitt jag vet, har vi samma tendenser, och de är inte nya. Nivån på undervisningen har förbättrat läsandet avsevärt, främst av ”lätt” litteratur, som exempelvis romantiska romaner och serier. Tur att det då och då kommer ut några bra böcker som blir bästsäljare.”

Kritik

Jag frågar om det finns något samband mellan italienska medier som tidningar, tv och radio och censur av böcker.

”En bok kan tjäna mycket på ett prestigefyllt pris, eller till och med av läsarnas rekommendationer till varandra. Men det väsentliga är reklamen i tidningar, tidskrifter och tv. Hård kritik är ovanlig i Italien; man föredrar tystnad. Det värsta kritikern kan göra är att skapa nyfikenhet och fånga läsarens intresse, vilket bidrar till en form av populism. Uppmärksamheten förskjuts från verket till kritiken, som till och med kan väcka skadeglädje hos läsaren. Tystnaden begraver boken. Jean Paul Sartre skrev i en roman om Artemistemplet i Efesos, ett av den antika världens sju underverk, som brändes av Herostratos. Han försökte nå odödlig ryktbarhet på detta sätt och faktum är att idag känner vi till namnet Herostratos, men inte templets arkitekt.”

Censur

År 2000 inträffade en censurincident

på ett skolbibliotek i Italien. Boken Scopami! (Knulla mig!) av Virginie Despentes ingick i en antidrogkampanj och eftersöktes av en 14-årig elev. Bibliotekarien som lånade ut boken anmäldes till polisen för att ha spridit obscen material. Domen överklagades och rättegången var fortfarande i full gång 2005, enligt en artikel av Mauro Guerrini, ordförande för Italian Library Association. I samma artikel säger han att censur är diktaturens praxis, eftersom tillgången till information är en demokratimätare. En bibliotekarie får inte begränsa tillgången till böcker, förutom i fall då det uttryckligen finns ett förbud för minderåriga. Artikeln avslutas med

att fall som ovan nämnda inte bara förnedrar biblioteken, utan hela det demokratiska samhället.

”Jag är säker och hoppas på att framtiden kommer med stora oförutsebara förändringar, men biblioteken, snälla, lämna dem så som vi känner till dem” säger Giorgio. Mindre sympati verkar han känna för landets premiärminister Silvio Berlusconi, som så ofta hamnat i blåsväder på grund av sina plumpa uttalanden att många

verkar ha blivit likgiltiga. Som kommentar på Berlusconi tal ”se det som en campingsemester” efter jordbävningen i L’Aquila tidigare i år säger Giorgio utan ansträngning till att vilja diskutera vidare:

”Jag har inte läst just denna fras, bland många. Eftersom jag inte känner till uttalandet kan jag inte kommentera.”

Oplepo

Sedan 2001 är han medlem i den litterära gruppen Oplepo, som består av 18 medlemmar. Oplepo är en underorganisation till det franska litterära laboratoriet Oulipo, vilket fritt kan översättas till ”verkstad för potentiell litteratur”. Oulipo skapades i Frankrike 1960 på

initiativ av författaren Raymond Queneau med syfte att utforska litterära uttryckets möjligheter när det utsätts för extrema begränsningar. Exempel på detta är den minimalistiska japanska diktformen haiku, som med tre korta rader ska försöka fånga den flyende verkligheten. Att Giorgio Weiss arrangerar en internationell haikutävling följer konsekvent hans litterära estetik.

”Geniet George Perec är den författare som påverkat mig mest, även om jag inte kan betrakta honom som en förebild: han är från stjärnorna, jag lever på jorden. Calvino är utmärkt, liksom Raymond Queneau och andra som Edoardo Sanguineti, Vivian Lamarque och Patrizia Valduga.

Sedan våra förfäder: Dante, Shakespeare, Petrarca, Boccaccio, Goethe, Poe och många, många andra.”

Han är realistiskt inställd till poesins framtida roll och är nöjd med de små kulturella kretsar han ingår i.

”Men några sätt att nå ut är att ordna föreställningar, non-stop-uppläsningar, poetiska karnevaler, uppläsningar flytande i en pool, i hissar, morgondikter på tv, erotiska dikttävlingar och så vidare...”

Kanske något för svenska poesifestivaler och skrivarkurser att anamma?